

ЗАКОН

О ПОЛИТИЧКИМ СТРАНКАМА

("Сл. гласник РС", бр. 36/2009 и 61/2015 - одлука УС)

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1

Овим законом уређује се оснивање и правни положај политичких странака, упис и брисање из регистра, престанак политичких странака и друга питања значајна за рад политичких странака.

Појам политичке странке

Члан 2

Политичка странка у смислу овог закона је организација грађана слободно и добровољно удружених основана ради остваривања политичких циљева демократским обликовањем политичке воље грађана и учешћа на изборима.

Појам политичке странке националне мањине

Члан 3

Политичка странка националне мањине у смислу овог закона је политичка странка чије је деловање, поред обележја из члана 2. овог закона, посебно усмерено на представљање и заступање интереса једне националне мањине и заштиту и унапређење права припадника те националне мањине у складу са уставом, законом и међународним стандардима, уређено оснивачким актом, програмом и статутом политичке странке.

Начин организовања и деловање политичке странке

Члан 4

Политичка странка се организује и делује искључиво на територијалном принципу.

Деловање политичке странке не може бити усмерено на насилно рушење уставног поретка и нарушавање територијалне целокупности Републике Србије, кршење зајемчених људских или мањинских права или изазивање и подстицање расне, националне или верске мржње.

Политичка странка не може непосредно вршити власт, нити је потчинити себи.

Правни статус и почетак рада политичке странке

Члан 5

Политичка странка стиче статус правног лица даном уписа у Регистар политичких странака (у даљем тексту: Регистар).

Политичка странка почиње са радом даном уписа у Регистар.

Јавност рада

Члан 6

Рад политичке странке је јаван.

Законитост рада политичке странке

Члан 7

Политичка странка делује у складу са уставом, законом, програмом, статутом и другим општим актима.

II ОСНИВАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Оснивачи политичке странке

Члан 8

Политичку странку могу основати најмање 10.000 пунолетних и пословно способних држављана Републике Србије.

Оснивачи политичке странке националне мањине

Члан 9

Политичку странку националне мањине могу основати најмање 1.000 пунолетних и пословно способних држављана Републике Србије.

Оснивање политичке странке

Члан 10

Политичка странка се оснива на оснивачкој скупштини доношењем оснивачког акта, програма, статута и избором лица овлашћеног за заступање политичке странке.

Оснивачки акт

Члан 11

Оснивачки акт политичке странке садржи: назив, седиште и адресу политичке странке; програмске циљеве; лично име, пребивалиште и адресу и јединствени матични број грађана лица овлашћеног за подношење пријаве за упис политичке странке у Регистар и датум доношења оснивачког акта.

Саставни део оснивачког акта чине изјаве оснивача о оснивању политичке странке.

Садржина изјаве оснивача о оснивању политичке странке

Члан 12

Изјава оснивача о оснивању политичке странке садржи: лично име, пребивалиште и адресу и јединствени матични број грађана оснивача политичке странке; назив политичке странке;

прихватање програма и статута политичке странке; датум потписивања изјаве и потпис оснивача политичке странке.

Изјава из става 1. овог члана мора да садржи потврду о овери потписа у складу са законом (у даљем тексту: овера потписа).

Изглед изјаве из става 1. овог члана ближе уређује министар надлежан за послове управе (у даљем тексту: Министар).

Програм политичке странке

Члан 13

Програм политичке странке садржи опис политичких начела, циљева и вредности за које се политичка странка залаже.

Статут политичке странке

Члан 14

Статут је основни општи акт политичке странке.

Други општи акти, ако их политичка странка доноси, морају бити у сагласности са статутом.

Статутом се обавезно уређује: назив и седиште политичке странке; симболи визуелног идентитета; изглед и садржина печата политичке странке и организационих јединица по територијалном принципу; програмски циљеви; услови и начин учлањивања и престанка чланства; права, обавезе и одговорности чланова; организација по територијалном принципу и унутрашња организација, органи, њихова овлашћења, састав, начин избора и опозива, трајање мандата и начин одлучивања; заступање политичке странке; поступак за измене и допуне програма и статута и поступак доношења и измена других општих аката политичке странке, ако их доноси; остваривање јавности рада; начин одлучивања о удруживању политичке странке у шире политичке савезе у земљи и иностранству и спајању политичке странке; начин финансирања политичке странке; начин обављања унутрашње контроле финансијског пословања; лице одговорно за финансијско пословање, подношење извештаја и вођење књига политичке странке и лице овлашћено да контактира са надлежним органом; начин доношења одлуке о престанку рада; начин располагања имовином политичке странке у случају престанка, као и друга питања од значаја за рад и деловање политичке странке.

Заступник политичке странке

Члан 15

Политичку странку заступа лице овлашћено за заступање политичке странке (у даљем тексту: заступник политичке странке), изабрано односно именовано на начин утврђен статутом.

Акт о избору, односно именовању заступника политичке странке обавезно садржи: лично име, пребивалиште и адресу и јединствени матични број грађана заступника политичке странке.

Заступник политичке странке је дужан да се придржава овлашћења утврђених статутом и одлукама надлежних органа политичке странке.

Доступност података, програма, статута и других општих аката политичке странке

Члан 16

Политичка странка је дужна да учини јавно доступним путем интернета оснивачки акт, лично име заступника политичке странке, програм, статут и друге опште акте политичке странке, ако их доноси.

Организационе јединице по територијалном принципу

Члан 17

Политичка странка може оснивати организационе јединице по територијалном принципу у складу са законом, статутом или другим општим актима.

Организационе јединице по територијалном принципу немају статус правног лица.

Политичка странка, у складу са статутом, доноси одлуку о оснивању и престанку рада организационих јединица по територијалном принципу.

Назив и скраћени назив политичке странке

Члан 18

Назив политичке странке мора бити на српском језику и ћириличком писму.

Назив политичке странке националне мањине, ако је то предвиђено статутом, може бити и на језику и писму националне мањине. Назив на језику и писму националне мањине уписује се у Регистар после назива на српском језику и ћириличком писму.

Назив политичке странке може да садржи реч "Србија" у одговарајућем падежу, на начин којим се истиче углед и достојанство Републике Србије.

Назив политичке странке не може да садржи лично име, назив стране државе и страног правног лица, као и елементе предвиђене чланом 4. став 2. овог закона. Такође, назив политичке странке не сме да асоцира на политичке странке које су спроводиле политику забрањену чланом 4. став 2. овог закона.

Политичка странка може имати скраћени назив који се одређује статутом.

Разликовање и употреба назива политичке странке

Члан 19

Назив политичке странке не може бити идентичан називу друге политичке странке која је уписана или уредно пријављена за упис у Регистар, односно која је брисана из Регистра под условом да од дана брисања из Регистра није протекло више од четири године, односно такав да изазива забуну у јавности или повређује морална осећања грађана.

Назив политичке странке употребљава се у правном саобраћају у облику у коме је уписан у Регистар.

Организационе јединице по територијалном принципу политичке странке могу, у складу са статутом, уз назив политичке странке да употребљавају и додаток из кога се види да је у питању организациона јединица по територијалном принципу политичке странке.

Симболи визуелног идентитета

Члан 20

Политичка странка може имати симболе визуелног идентитета (свој знак, логотип и друге симболе), у складу са статутом.

Симболи визуелног идентитета не могу бити идентични симболима друге политичке странке која је уписана или уредно пријављена за упис у Регистар, односно која је брисана из Регистра под условом да од дана брисања није протекло више од четири године.

Чланство у политичкој странци

Члан 21

Чланство у политичкој странци је слободно и добровољно.

Чланом политичке странке може, под једнаким условима утврђеним статутом, постати сваки пунолетан и пословно способан држављанин Републике Србије.

Судије Уставног суда, судије, јавни тужиоци, Заштитник грађана, припадници полиције и припадници војске, као и друга лица чија је функција у складу са законом неспојива са чланством у политичкој странци, не могу бити чланови политичких странака.

Политичка странка води евиденцију о својим члановима која обавезно садржи: лично име и име једног од родитеља, пребивалиште и адресу и јединствени матични број грађана члана политичке странке; датум учлањивања у политичку странку и престанка чланства у политичкој странци.

Евиденција из става 4. овог члана води се у писаном облику и као јединствена централна електронска база података.

III УПИС У РЕГИСТАР

Вођење Регистра

Члан 22

Регистар води Министарство.

Начин уписа и вођења Регистра из става 1. овог члана ближе уређује министар.

Садржина Регистра

Члан 23

У Регистар се уписују: назив, скраћени назив, седиште и адреса политичке странке; датум оснивања политичке странке; датум доношења програма и статута, односно њихових измена; датум подношења пријаве за упис у Регистар; лично име, пребивалиште и адреса и јединствени матични број грађана заступника политичке странке; положај политичке странке националне мањине у смислу овог закона; чланство у ширим политичким савезима у земљи и иностранству; број и датум доношења решења о упису, промени података и брисању политичке странке из Регистра; забелешка о обнови уписа у Регистар; забелешка о покретању поступка за забрану рада политичке странке; престанак и забрана рада политичке странке.

Пријава за упис

Члан 24

Упис у Регистар врши се на основу пријаве.

Садржину и изглед пријаве из става 1. овог члана ближе уређује министар.

Пријаву за упис подноси лице овлашћено за подношење пријаве за упис у Регистар (у даљем тексту: подносилац пријаве), у року од 30 дана од дана оснивања политичке странке.

Уз пријаву се обавезно подносе: записник са оснивачке скупштине; оснивачки акт; изјаве оснивача о оснивању политичке странке, на прописаном обрасцу, које садрже оверу потписа; потврде о упису оснивача политичке странке у бирачки списак; по два примерка програма и статута; акт о избору заступника политичке странке и оверену фотокопију личне карте заступника политичке странке, а ако она не садржи податак о пребивалишту и адреси и потврду о пребивалишту.

Одбацивање пријаве за упис

Члан 25

Министарство позива подносиоца пријаве да у року који не може бити дужи од 30 нити краћи од 15 дана отклони недостатке ако:

1) је назив политичке странке идентичан називу политичке странке која је уписана или уредно пријављена за упис у Регистар, односно која је брисана из Регистра под условом да од дана брисања из Регистра није протекло више од четири године, односно такав да изазива забуну у јавности или повређује морална осећања грађана;

2) је пријава поднета од неовлашћеног лица, односно уз пријаву нису поднете прописане исправе;

3) пријава, оснивачки акт, програм и статут политичке странке не садрже све податке прописане овим законом, односно ако пријава није поднета на прописаном обрасцу, односно ако изјаве оснивача нису дате на прописаном обрасцу или не садрже оверу потписа.

Ако подносилац пријаве у остављеном року не отклони недостатке, Министарство решењем одбацује пријаву.

Решење из става 2. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Решење о упису у Регистар

Члан 26

Министарство је дужно да донесе решење о упису политичке странке у Регистар у року од 30 дана од дана предаје уредне пријаве за упис.

Решење из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Решење о упису политичке странке у Регистар објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Ако Министарство у року из става 1. овог члана не донесе решење о упису политичке странке у Регистар, односно не одбаци пријаву за упис политичке странке у Регистар сматра се да је политичка странка уписана у Регистар наредног дана од дана истека рока.

Уз решење о упису политичке странке у Регистар политичкој странци доставља се по један примерак програма и статута које Министарство оверава својим печатом и потписом одређеног службеног лица, чиме се потврђује њихова истоветност са примерком програма и статута који се чувају у Министарству.

Промена података у Регистру

Члан 27

Политичка странка је дужна да Министарство обавести о свакој промени података који се уписују у Регистар у року од 15 дана од дана настале промене, подношењем пријаве за промену података у Регистру.

Уз пријаву из става 1. овог члана подноси се записник са седнице надлежног органа за доношење одлуке о промени података, у изворнику односно овереном препису и одлука о промени података.

Пријаву за промену података у Регистру подноси заступник политичке странке.

Одбацивање пријаве за упис промене података у Регистар

Члан 28

Ако промена података који се уписују у Регистар није у складу са одредбама овог закона, програма и статута политичке странке, Министарство позива заступника политичке странке да у року од 15 дана од дана подношења пријаве за упис промене података у Регистар отклони недостатке.

Ако заступник политичке странке у остављеном року не отклони недостатке, Министарство решењем одбацује пријаву за упис промене података у Регистар.

Решење из става 2. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Решење о упису промене података у Регистар

Члан 29

О упису промене података у Регистар, Министарство доноси решење о упису промене података у Регистар у року од 30 дана од дана предаје уредне пријаве.

Решење из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Члан 30*

(Престало да важи одлуком УС)

Решење о обнови уписа у Регистар

Члан 31

О обнови уписа у Регистар Министарство доноси решење у року од 30 дана од дана предаје уредне пријаве за обнову уписа у Регистар, односно дана покретања поступка за утврђивање чињеница и података по службеној дужности из члана 30. став 5. овог закона.

Решење из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Јавност Регистра

Члан 32

Подаци уписани у Регистар су јавни, у складу са законом.

Свако се може поуздати у тачност података уписаних у Регистар.

IV УДРУЖИВАЊЕ И СПАЈАЊЕ ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА

Удруживање политичке странке

Члан 33

Политичка странка се може удруживати у шире политичке савезе у земљи или иностранству, при чему задржава свој правни субјективитет.

Спајање политичких странака

Члан 34

Политичка странка се може спојити са другом или другим политичким странкама које су уписане у Регистар, ради стварања нове политичке странке и у том случају губи свој правни субјективитет, а нови правни субјекат постаје политичка странка која је настала спајањем две или више политичких странака.

Политичка странка која је настала спајањем две или више политичких странака уписује се у Регистар тако што уз пријаву за упис подноси: одлуку о спајању политичких странака; изјаве чланова политичке странке о чланству у политичкој странци која је настала спајањем две или више политичких странака, на прописаном обрасцу, које садрже оверу потписа најмање у броју који је потребан за оснивање политичке странке у смислу овог закона; извештај о обједињеној имовини (биланс стања); по два примерка програма и статута; акт о избору заступника политичке странке и оверену фотокопију личне карте заступника политичке странке, а ако она не садржи податак о пребивалишту и адреси и потврду о пребивалишту.

V ПРЕСТАНАК ПОЛИТИЧКЕ СТРАНKE

Општи услови за престанак политичке странке

Члан 35

Политичка странка престаје да постоји брисањем из Регистра.

Брисањем из Регистра политичка странка губи статус правног лица.

Политичка странка брише се из Регистра:

- 1) ако орган утврђен статутом донесе одлуку о престанку рада;
- 2) ако се политичка странка споји са другом или другим политичким странкама;
- 3) кад јој Уставни суд забрани рад.

У случајевима из става 3. тач. 1) и 2) овог члана заступник политичке странке је дужан да у року од 30 дана од дана настанка услова за престанак политичке странке поднесе пријаву за брисање политичке странке из Регистра и доказе на основу којих се утврђују те чињенице.

Ако заступник политичке странке у року из става 4. овог члана не поднесе пријаву за брисање политичке странке из Регистра, а Министарство утврди или сазна да су настали услови из става 3. тач. 1) и 2) овог члана, покреће поступак за брисање политичке странке из Регистра по службеној дужности.

Члан 36*

(Престало да важи одлуком УС)

Забрана рада политичке странке

Члан 37

О забрани рада политичке странке одлучује Уставни суд.

Забраниће се рад политичкој странци чије је деловање супротно члану 4. став 2. овог закона или која се удружи у шире политичке савезе у земљи или иностранству, односно споји са политичком странком која делује супротно члану 4. став 2. овог закона.

Поступак за забрану рада политичке странке

Члан 38

Поступак за забрану рада политичке странке покреће се на предлог Владе, Републичког јавног тужиоца и Министарства.

Кад Уставни суд забрани рад политичке странке, та политичка странка брише се из Регистра даном достављања одлуке Уставног суда Министарству.

Решење о брисању из Регистра

Члан 39

Министарство је дужно да у случајевима из члана 35. став 3. тач. 1) и 2) и члана 36. став 1. овог закона донесе решење о брисању политичке странке из Регистра у року од 30 дана од дана предаје уредне пријаве за брисање политичке странке из Регистра, односно дана покретања поступка по службеној дужности, а у случају из члана 38. став 2. овог закона даном достављања одлуке Уставног суда о забрани рада политичке странке.

Решење из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Решење о брисању политичке странке из Регистра објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

VI НАДЗОР

Надлежност за вршење надзора

Члан 40

Надзор над спровођењем овог закона врши министарство надлежно за послове управе.

Инспекцијски надзор врши Министарство преко управне инспекције.

VII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји

Члан 41

Новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај политичка странка ако:

- 1) не учини јавно доступним путем интернета оснивачки акт, лично име заступника политичке странке, програм, статут и друге опште акте политичке странке, ако их доноси (члан 16);
- 2) назив не употребљава у правном саобраћају у облику у коме је уписан у Регистар (члан 19. став 2);
- 3) у прописаном року не пријави Министарству промену података који се уписују у Регистар, односно не поднесе пријаву за обнову уписа у Регистар, односно не поднесе пријаву за брисање из Регистра (члан 27. став 1, члан 30. став 1. и члан 35. став 4).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се заступник политичке странке новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара.

Члан 42

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај:

- 1) лице које делује у име политичке странке која није уписана у Регистар (члан 5);
- 2) лице овлашћено за подношење пријаве за упис политичке странке у Регистар ако у прописаном року не поднесе пријаву за упис политичке странке у Регистар (члан 24. став 3).

VIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 43

У року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, Министар доноси прописе за извршавање овог закона.

Члан 44

Поступак уписа у Регистар започет до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама овог закона.

Члан 45

Политичке организације уписане у Регистар политичких организација према Закону о политичким организацијама ("Службени гласник СРС", број 37/90 и "Службени гласник РС", бр. 30/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05), као и оне које су уписане у Регистар удружења, друштвених организација и политичких организација према Закону о удруживању грађана у удружења, друштвене организације и политичке организације који се оснивају за територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије ("Службени лист СФРЈ", број 42/90 и "Службени лист СРЈ", бр. 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 73/00) настављају са радом ако у року од шест месеци од дана почетка примене овог закона ускладе свој статут и друге опште акте са одредбама овог закона и поднесу пријаву за упис политичке странке у Регистар.

Политичке организације из става 1. овог члана дужне су да уз пријаву за упис политичке странке у Регистар поднесу: по два примерка програма и статута, акт о избору, односно именовању заступника политичке странке и друге акте донете у поступку усклађивања, као и изјаве чланова политичке странке о чланству у политичкој странци које садрже оверу потписа, најмање у броју који је потребан за оснивање политичке странке сагласно чл. 8. и 9. овог закона.

Политичке организације које не поступе сагласно ст. 1. и 2. овог члана бришу се из Регистра политичких организација и Регистра удружења, друштвених организација и политичких организација и губе статус правног лица.

У року из става 1. овог члана у Регистар политичких странака не може бити уписана политичка странка чији је назив идентичан називу политичке организације уписане у Регистар политичких организација и Регистар удружења, друштвених организација и политичких организација.

Члан 46

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

1) Закон о политичким организацијама ("Службени гласник СРС", број 37/90 и "Службени гласник РС", бр. 30/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05);

2) Закон о удруживању грађана у удружења, друштвене организације и политичке организације који се оснивају за територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије ("Службени лист СФРЈ", број 42/90 и "Службени лист СРЈ", бр. 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 73/00), у делу који се односи на политичке организације.

Члан 47

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а почеће да се примењује даном истека 60 дана од дана ступања на снагу.